

Rahandusministeerium
info@rahandusministeerium.ee
Anneli.Valgma@fin.ee

Teie 25.09.2023 nr 1.1-10.1/6024-1

Meie 02.10.2023 nr 4/160

Arvamuse avaldamine eelnõude kohta, millega rakendatakse maksukorralduse seadusest tulenev ehitustöid puudutav töövõtuhela ja töötamise kestuse aruandlus

Lugupeetud Mart Võrklaev!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Rahandusministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust Vabariigi Valitsuse määruse „Maksukohustuslaste registri põhimäärus“ muutmise määruse eelnõu ning rahandusministri määruse „Ehitusplatsil viibimise andmete kogumise tehnilised nõuded elektroonilisele registreerimissüsteemile ja erijuhud, nõuded ehitusplatsil viibimise registreerimissüsteemile ning tuvastusvahendi taotlemise ja kasutamise tingimused ning kord“ eelnõu kohta. Järgnevalt esitame oma tagasiside viidatud eelnõude kohta.

1. Tagasiside andmise tähtaeg on ebamõistlikult lühike

Rahandusministeerium saatis viidatud eelnõud Kaubanduskodale arvamuse avaldamiseks 25. septembri pärastlõunal ning meie vastust oodati juba 2. oktoobriks. See tähendab, et Kaubanduskodale anti aega eelnõudega tutvumiseks ja analüüsimiseks ning ettevõtete konsulteerimiseks ja seisukohtade kujundamiseks kõigest viis tööpäeva. Nii lühikese tähtaja jooksul on väga keeruline viia läbi sisulist kaasamisprotsessi ja anda eelnõude kohta sisulist tagasisidet. Seega meie hinnangul on antud eelnõude puhul tegemist näilise kaasamisega ja taunime sellist õigusloome praktikat.

Oleme viimastel nädalatel korduvalt juhtinud erinevate ministeeriumide, sealhulgas Rahandusministeeriumi tähelepanu sellele, et huvigruppidele tuleb anda mõistlik tähtaeg arvamuse avaldamiseks. Kahjuks ei ole ministeeriumid sellest probleemist aru saanud või teadlikult rikuvad hea õigusloome põhimõtteid ning tegelevad näilise kaasamisega. Selline käitumine ei ole aktsepteeritav. Tuletame meelde, et kaasamise hea tava punkti 4.6. kohaselt tuleb kaasatavatele võimaldada piisavalt aega tagasiside andmiseks, kusjuures üldreeglina peab avalik konsulteerimine kestma neli nädalat. Palume Rahandusministeeriumil edaspidi anda huvigruppidele mõistlik tähtaeg arvamuse avaldamiseks.



2. Seadusemuudatuste ja rakendusaktide erinev jõustumise aeg tekitab ehitusettevõtjates segadust

Riigikogu võttis juba 2022. aasta 23. märtsil vastu maksukorralduse seaduse muudatused, mis panid alates 2023. aasta 1. oktoobrist ehitusettevõtjatele kohustuse registreerida suuremate ehitustööde korral ehitusplatsil viibivad inimesed ning esitada vastavad andmed Maksu- ja Tolliametile. Seadusemuudatustega samal ajal pidid jõustuma ka rakendusaktid, kuid tänaseks ei ole need rakendusaktid veel jõustunud, vaid on eelnõu faasis.

Kuna seadusemuudatused on tänaseks jõustunud, kuid rakendusaktid mitte, siis see on tekitanud ehitusettevõtjates palju segadust. Jääb ebaselgeks, kas ja millises ulatuses tuleb järgida 1. oktoobril jõustunud maksukorralduse seaduse muudatusi. Näiteks 1. oktoobril jõustunud maksukorralduse seaduse § 25¹⁰ lg 2 kohaselt tuleb ettevõtjatel esitada töövõtuahela ja töötamise kestuse andmekogusse andmed ehitatava ehitise, ehitustööde, nende tellija ja ehitustöid tegevate alltöövõtjate ning ehitusplatsil viibivate isikute kohta. Maksukorralduse seaduse § 25¹⁰ lg-s 4 on aga kirjas, et andmekogusse kantavate andmete loetelu sätestatakse maksukohustuslaste registri põhimääruses. Viidatud põhimääruses ei ole aga muudatusi tehtud, muudatused on eelnõu faasis. Teise näitena saab tuua maksukorralduse seaduse § 25¹¹ lg 1 p 2, mille kohaselt peab peatöövõtja tagama ehitusplatsile nõuetele vastava elektroonilise registreerimissüsteemi paigaldamise, selle nõuetekohase kasutamise ja töökorras oleku. Maksukorralduse seaduse § 25¹³ lg 2 kohaselt kehtestab minister määrusega ehitusplatsile sisenemist ja sellelt lahkumist fikseerida võimaldavale tuvastusvahendile esitatavad nõuded ning selle taotlemise ja kasutamise tingimused ja korra, kuid ka need nõuded on alles eelnõu faasis.

Meile jääb ebaselgeks, miks saatis Rahandusministeerium eelnevalt viidatud eelnõud nii hilja kooskõlastusringile. Rahandusministeeriumil oli rohkem kui poolteist aastat aega, et rakendusaktide eelnõud välja töötada, need huvigruppidega läbi arutada ning seejärel jõustada selliselt, et ehitusettevõtjatel jääks ka piisavalt aega muudatustega kohanemiseks. Praegusel juhul valmisid eelnõud alles kuus päeva enne seadusemuudatuste jõustumist ning rakendusaktid jõustuvad teatud aja jooksul pärast seadusemuudatuste jõustumist. Selline õigusloome praktika ei ole mõistlik.

3. Ehitusettevõtjatele ei jää muudatustega kohanemiseks mõistlikku aega

Kui rakendusaktide eelnõud jõustuvad väga lühikese etteteatamise tähtaja jooksul, siis ei pruugi ehitusettevõtjad kõikide muudatustega nii lühikese aja jooksul kohaneda. Näiteks selgus ehitusettevõtjate jaoks alles hiljuti, et olemasolevad ja juba täna kasutuses olevad elektroonilised registreerimissüsteemid ei ühildu Maksu- ja Tolliameti andmekoguga. Seega tuleb kiirkorras teha arendusi olemasolevas süsteemis või osta uus süsteem, mis vastab nõuetele. Kui nõuded elektroonilisele registreerimissüsteemile hakkavad kehtima lähinädalate jooksul, siis see ei pruugi olla piisav tähtaeg, et ettevõtjad jõuaksid olemasolevaid süsteeme ringi teha.

Mõistlik lahendus oluks see, kui vastavad rakendusaktid oleksid vastu võetud vähemalt pool aastat enne seadusemuudatuste jõustumist ning rakendusaktid oleksid samuti jõustunud 1. oktoobrist.

4. Andmete esitamise maht

Eelnõude seletuskirjades on korduvalt viidatud sellele, et ehitusettevõtjatel tuleb esitada uude andmekogusse käsitsi väga vähe andmeid, sest andmete esitamise kohustus seisneb suuremalt jaolt MTA poolt eeltäidetud andmete kinnitamises. Valdav osa andmetest eeltäidetakse riigi teistes andmekogudes olevate andmete pinnalt (ehitisregister, TarkTee, äriregister, töötamise register). Samas puudub hetkel seletuskirjadest hea ülevaade, kui palju andmeid peavad ehitusettevõtjad käsitsi esitama.

Mõnevõrra tekitab segadust ka see, et eelnõude seletuskirjades on toodud välja, et mitmed andmekogude liidestused on alles arendamise järgus. Sellest järeldame, et esialgu võib ettevõtjatel olla suurem koormus andmete sisestamisel.

Selleks, et ehitusettevõtjatel oleks parem ülevaade, milliseid andmeid peavad ehitusettevõtjad vähemalt esialgu esitama hakkama, palume ministriumil teha tabel, kust oleks selgelt näha, mis andmeid tuleb määruste jõustumisel käsitsi sisestada ning millised andmed eeltäidetakse. Ja kui on teada IT-arendusi, mis vähendavad ehitusettevõtjate halduskoormust, siis tuua välja nende oodatav valmimistähtaeg ja mil määral need arendused vähendavad ettevõtjate halduskoormust.

5. Andmed omanikujärelevalve kohta

Maksudokumentide registri põhimääruse muutmise eelnõu § 1 punkti 2 kohaselt peab peatöövõtja esitama andmekogusse muu hulgas andmed omanikujärelevalve tegija nime ja registri- või isikukoodi kohta, kui ehitise üle teostatakse omanikujärelevalvet. Kuna omanikujärelevalve tegijaga sõlmib lepingu ehitustööde tellija, siis tuleb panna vastav kohustus tellijale, mitte peatöövõtjale. Palume teha vastav muudatus viidatud sättes.

Loodame, et peate võimalikuks Kaubanduskoja kommentaare arvesse võtta.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Marko Udras marko.udras@koda.ee 6040070